

H-2274 pomidor navi urug'ining unuvchanligi

Ismayilova I. dotsent, Kenjayeva D., magistrant,
Urganch davlat universiteti

Annotatsiya : Ushbu tadqiqotda H-2274 pomidor navining urug' unuvchanligi o'rganildi. Turli ekish muddatlarida unuvchanlik darajasi taqqoslandi. Erta ekilgan urug'lar yuqori natijani ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: Pomidor, H-2274 navi, unuvchanlik, urug' sifati, saqlash sharoiti, ekish muddati.

Abstract : This study examined the germination ability of the H-2274 tomato variety. Seed germination was compared at different sowing times. Seeds sown earlier showed better results.

Keywords: Tomato, H-2274 variety, germination, seed quality, storage conditions, sowing time.

Аннотация : В данном исследовании изучена всхожесть семян томата сорта H-2274. Сравнены показатели всхожести при различных сроках посева. Более ранний посев показал лучшие результаты.

Ключевые слова: Томат, сорт H-2274, всхожесть, качество семян, условия хранения, срок посева.

Pomidor respublikamizda asosiy sabzavot ekini bo`lib, unga bo`lgan talab shu kungacha yetarlicha qondirilmasdan kelmoqda. Buning asosiy sababi har bir muayyan hudud tuproq va iqlim sharoitlarini hisobga olgan holda ekin navduragaylari baholanib, ulardan yuqori hosilli moslashganlari ajratib olinmaganligi, yuqori sifatli unuvchan urug`lari yetishmasligi hisoblanadi.

Urug'larning unuvchanligi - urug'larning qulay sharoitda unib chiqish qobiliyati, ya'ni unuvchan nihollar berishidir. Bu ko'rsatkich urug'lik material sifatining muhim mezon bo`lib, bo'lajak o'simliklarning hosildorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Pomidorning unuvchanligi ko'p omillarga, jumladan, urug'larni saqlash sharoitiga, ularning saqlanish muddatiga, shuningdek, unib chiqish sharoitiga bog'liq.

Pomidor urug'ining unuvchanligi to'g'ri saqlanganda o'rtacha 80-95% ni tashkil etadi. Pomidor urug'lari unish qobiliyatini 5-8-yilgacha saqlaydi, ammo eng

yaxshi natijalar 2-3-yildan oshmagan urug'larda kuzatiladi. Vaqt o'tishi bilan unuvchanlik asta-sekin pasayadi.

Pomidor urug'larining muvaffaqiyatli unib chiqishi uchun maqbul sharoitlar zarur: havo harorati 22 dan 28 °C gacha, yetarli namlik va kislorod mavjudligi. Urug'larni ekishdan oldin tayyorlash ham muhimdir - masalan, ularni iliq suvda ivitish yoki unib chiqishini tezlashtirish va kasalliklarning oldini olish uchun margansovkaning kuchsiz eritmasida zararsizlantirish.

Urug'larning unuvchanligini tekshirish uchun oddiy usuldan foydalanish mumkin: urug'larni nam salftkaga solib, issiq joyga qo'yiladi va 5-7 kun davomida kuzatiladi. 10 ta urug'dan 8 tasi unib chiqqan bo'lsa, unuvchanlik 80% ni tashkil etadi, bu yaxshi natija hisoblanadi. Sabzavot ekinlari uchun belgilangan me'yorlar bo'yicha birinchi kategoriyali pomidor urug'larining unuvchanligi 80% dan kam bo'lmasligi kerak.

Pomidor urug'lari 5-8 yil davomida unuvchanligini saqlab qoladi, ammo eng yuqori unuvchanlik optimal sharoitlarga rioya qilinganda - 10-15 °C harorat va past havo namligi (50-60% dan yuqori bo'lmagan) bo'lganda saqlashning dastlabki 2-3 yilida kuzatiladi. Namlik va haroratning ortishi urug'larning eskirish jarayonlarini tezlashtiradi va shunga mos ravishda ularning unuvchanligini pasaytiradi.

Unuvchanlik laboratoriya va ishlab chiqarish sharoitida aniqlanadi. Laboratoriyada ko'pincha filtr qog'ozida yoki nam muhitda 25 ± 2 °C haroratda undirish usuli qo'llaniladi. 5-7 kundan so'ng unib chiqqan urug'larni hisoblash amalga oshiriladi.

Tadqiqotda H-2274 pomidor navi urug'lari 2 xil ekish muddatida – 1-mart, 12-mart ekildi. Urug'lar teng sharoitlarda (20–25 °C, bir xil tuproq aralashmasi, sug'orish va yorug'lik) parvarish qilindi. 14-martga kelib, ikkala navda ham unib chiqish boshlandi, ammo har xil intensivlikda.

H-2274 navida:

- 1-martda ekilgan urug'lar 14-martgacha 25% unib chiqdi, bu 12-martda ekilganlarga qaraganda 2.5 baravar ko'p.
- Unib chiqishning umumiy tezligi yuqoriroq bo'lib, 20-martga kelib 96% ga yetdi.
- Bu nav sovuqqa chidamli, erta ekishda yaxshi natija beradi. Tuproq harorati nisbatan past bo'lsa ham, unib chiqish faolligi yuqori bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. G‘aybullayev Sh., O‘simliklar biotexnologiyasi, Toshkent, 2019.
2. Qodirov A.X. va boshq., Sabzavot ekinlari urug‘chiligi, Toshkent, 2021.
3. Yusupov B.A., Pomidor seleksiyasi va urug‘chiligi, Samarqand, 2020.
4. www.agro.uz – O‘zbekiston qishloq xo‘jaligi portali
5. www.fao.org – BMT Qishloq xo‘jaligi tashkiloti sayti
6. www.zira.uz – O‘zbekiston agrotexnologiyalari portali

Research Science and Innovation House

